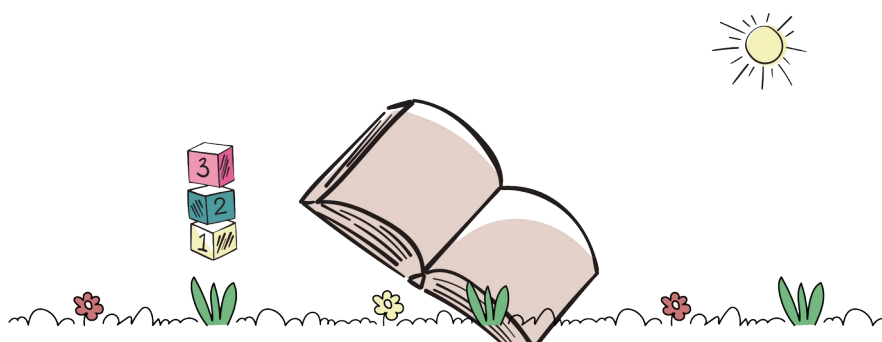

ukážka zdarma

Tvorba učebných osnov v materskej škole

obsahové celky do školského vzdelávacieho programu

Ivana Jacková

radostnedetstvo.sk · 2026

OBSAH CELEJ PRÍRUČKY

AKO VYTVORIŤ UČEBNÉ OSNOVY KROK ZA KROKOM	5
1.1 Čo sú učebné osnovy a na čo slúžia.....	5
1.2 Rozhodnite sa pre možnosť A, B alebo C.....	6
1.3 Pripravte si odborné východiská.....	7
1.4 Rozdeľte výkonové štandardy podľa režimu plnenia.....	8
1.5 Navrhňte logickú kostru obsahových celkov.....	12
1.6 Napíšte charakteristiku obsahového celku.....	20
1.7 Navrhňte témy, ale nepriradujte k nim štandardy.....	25
1.8 Priradte výkonové štandardy k obsahovým celkom.....	30
1.9 Vyberte pedagogické stratégie a učebné zdroje.....	36
1.10 Určte metódy a prostriedky pedagogického hodnotenia.....	39
1.11 Urobte kontrolu.....	44
1.12 Dohodnite pravidlá používania a úprav.....	47
1.13 Pracovný príklad: ako vznikne celok Jeseň všetkými zmyslami.....	52
MODEL UČEBNÝCH OSNOV MŠ „LIENKA“	54
2.1 Priebežne plnené výkonové štandardy.....	54
2.2 September – Ja a moja škôlka.....	55
2.3 Október – Jeseň všetkými zmyslami.....	58
2.4 November – Moje telo a moje zdravie.....	60
2.5 December – Čaro Vianoc.....	62
2.6 Január – Pani Zima.....	63
2.7 Február – Svet rozprávok.....	65
2.8 Marec – Príroda sa prebúdzá.....	68
2.9 Apríl – Veľká noc a ľudové tradície.....	70
2.10 Máj – Lúka plná života.....	72
2.11 Jún – Lúčime sa so škôlkou.....	74
PRÍLOHA 1 – PONUKA STRATÉGIÍ A UČEBNÝCH ZDROJOV	77
A Ponuka pedagogických stratégií.....	77
B Ponuka učebných zdrojov.....	84
C Pracovný výberový list.....	86
D Kontrolný zoznam pred prenesením výberu do osnov.....	87
PRÍLOHA 2 – PONUKA METÓD A PROSTRIEDKOV HODNOTENIA	88
A Ponuka metód pedagogického hodnotenia.....	88
B Ponuka prostriedkov a záznamových nástrojov.....	96
C Rýchly výber podľa druhu výkonu.....	97
D Vzorové formulácie do obsahových celkov.....	98
E Pracovný výberový list.....	99
F Kontrolný zoznam pred prenesením výberu do osnov.....	100
ZDROJE	101
AUTORSKÉ PRÁVA A PODMIENKY POUŽÍVANIA	104

na úvod

Čo je táto ukážka

Toto je prvých desať strán príručky Tvorba učebných osnov v materskej škole – úvod, začiatok prvej kapitoly a prvé tri kroky postupu. Na konci nájdete navyše jeden kompletný obsahový celok z modelu MŠ „Lienka“, aby ste videli, ako vyzerá výsledok.

Celú príručku (104 strán) si môžete objednať tu: [objednávkový formulár](#)

Podľa čoho je príručka písaná: Podľa školského zákona, konsolidovaného znenia Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie a ministerského materiálu Osobitosti tvorby školského vzdelávacieho programu materskej školy v znení účinnom od 1. januára 2026. Všetky výkonové štandardy sú uvedené v presnom znení.

Ako pracovať s touto príručkou

Táto príručka nadväzuje na Praktického sprievodcu tvorbou školského vzdelávacieho programu pre materské školy. Nie je iba súborom hotových osnov. Jej prvá časť vysvetľuje proces tvorby krok za krokom; druhá časť ukazuje výsledok na kompletnom modeli MŠ „Lienka“.

Dôležité: Nejde o univerzálny text určený na mechanické prepisovanie. Riaditeľka a pedagogická rada upraví názvy, trvanie, témy, stratégie, zdroje, regionálne prvky a profilové ciele podľa reálnych podmienok školy.

Komu je príručka určená

Príručka je určená riaditeľkám materských škôl, ktoré učebné osnovy vydávajú, a učiteľkám, ktoré podľa nich plánujú prácu v triede. Použiť ju možno pri tvorbe nových osnov, pri ich revízii aj pri kontrole, či doterajšie osnovy zodpovedajú požiadavkám účinným od 1. januára 2026.

Predpokladá sa, že škola má k dispozícii aktuálne konsolidované znenie Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie. Príručka jeho znenie nenahrádza – vysvetľuje, ako sa z neho tvoria vlastné učebné osnovy.

Ako je príručka členená

- **Prvá kapitola** vedie celým procesom v štrnástich krokoch – od rozhodnutia o spôsobe spracovania cez ročnú kostru, charakteristiky, témy a priradenie štandardov až po záverečnú kontrolu a dohodu o pravidlách používania.
- **Druhá kapitola** ukazuje výsledok: kompletne učebné osnovy fiktívnej MŠ „Lienka“ s desiatimi obsahovými celkami a s priebežne plnenými štandardmi.
- **Príloha 1** je pracovný katalóg pedagogických stratégií a učebných zdrojov, z ktorého si škola vyberá.
- **Príloha 2** rovnako pre metódy a prostriedky pedagogického hodnotenia.

Samostatná publikácia Obsahové celky – vzory obsahuje dvadsať ďalších rozpracovaných celkov pre rôzne typy škôl – po dvoch na každý mesiac.

Odporúčaný postup

Prvú kapitolu prečítajte pred písaním, nie počas neho. Jednotlivé podkapitoly sledujú poradie, v ktorom rozhodnutia prirodzene nasledujú za sebou; preskočenie skoršieho kroku sa prejaví až pri záverečnej kontrole, keď sa opravuje ťažšie.

Model v druhej kapitole nečítajte ako predlohu na prepísanie. Sledujte v ňom väzbu medzi charakteristikou, témami, stratégiami, zdrojmi, štandardmi a hodnotením – tá je prenosná, konkrétny obsah nie.

Čo znamenajú rámčeky v texte

- **Vzor** – modelová formulácia, ktorú možno prevziať a upraviť.
- **Pozor na chybu** – ružový rámček upozorňuje na najčastejšie nedostatky, ktoré sa v osnovách opakujú.
- **Výstup tohto kroku** – uzatvára podkapitolu a hovorí, čo má škola po jeho dokončení v ruke.
- **Toto si upravte** – otázky, na ktoré si musí odpovedať každá škola sama.

Text v hranatých zátvorkách označuje miesta, kde treba doplniť vlastný údaj alebo časť vypustiť podľa podmienok školy.

Čo príručka nie je: Nie je právnym stanoviskom ani záväzným usmernením ministerstva. Za súlad školského vzdelávacieho programu s platnou legislatívou zodpovedá riaditeľ materskej školy.

Táto kapitola vedie riaditeľku a pedagogický kolektív celým procesom: od voľby spôsobu spracovania cez návrh obsahových celkov až po kontrolu pokrytia Štátneho vzdelávacieho programu. Rozhodnutia sa odporúča robiť spoločne a priebežne ich zaznamenávať.

Výsledok procesu: Učebné osnovy majú byť spoločným, zrozumiteľným a dostatočne pružným rámcom pre všetky učiteľky školy. Vo všetkých triedach sa majú dosiahnuť rovnaké výkonové štandardy – nie však rovnakou dennou činnosťou. Osnovy určujú, čo sa má dosiahnuť; cestu k tomu volí učiteľka podľa detí, ktoré má v triede.

1.1 Čo sú učebné osnovy a na čo slúžia

Učebné osnovy sú povinnou súčasťou školského vzdelávacieho programu. Podľa § 7 ods. 4 písm. f) školského zákona školský vzdelávací program obsahuje učebné osnovy. Potvrďuje to aj § 9 ods. 7, podľa ktorého sú učebné osnovy súčasťou školských vzdelávacích programov.

Všeobecná definícia v § 9 ods. 7 pokračuje tým, že učebné osnovy obsahujú rozpracovanie konkrétnych cieľov výchovy a vzdelávania a vzdelávacích štandardov do ročníkov podľa učebného plánu. Materská škola však ročníky nemá a učebný plán nevypracúva – podľa § 7 ods. 4 písm. e) je učebný plán náležitou súčasťou školského vzdelávacieho programu s výslovnou výnimkou materských škôl. Preto pre ňu platí osobitné pravidlo v § 9 ods. 8: učebnými osnovami materskej školy môžu byť vzdelávacie štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí. Odtiaľ pochádza voľnosť, ktorú materská škola pri spracovaní osnov má a základná škola nie.

Učebné osnovy určujú cieľový a obsahový rámec výchovy a vzdelávania konkrétnej materskej školy. Pri vlastných obsahových celkoch prepájajú výkonové štandardy Štátneho vzdelávacieho programu so zameraním školy, témami, stratégiami, zdrojmi a spôsobmi hodnotenia.

Tri funkcie osnov

- **Programová** – určujú rozsah výchovy a vzdelávania v škole.
- **Orientačná** – nie sú nemenné; dajú sa dopĺňať za vopred dohodnutých podmienok.
- **Normatívna** – sú záväzkom pre všetky učiteľky školy.

Čo si nezamieňať

Pojem	Význam v praxi
Učebné osnovy	Rámec platný pre celú materskú školu; sú súčasťou školského vzdelávacieho programu.
Obsahový celok	Širší logický celok spravidla na niekoľko týždňov; obsahuje viac tém a priradené výkonové štandardy.

Pojem	Význam v praxi
Téma	Obsahový námet, ktorý pomáha prepájať učenie; nie je cieľom sám osebe.
Výkonový štandard	Cieľový výkon dieťaťa zo Štátneho vzdelávacieho programu; dosahuje sa s ohľadom na aktuálnu vývinovú úroveň.
Denný alebo týždenný plán	Práca konkrétnej učiteľky s konkrétnou triedou. Vychádza z osnov a rozpracúva ich do dní a týždňov; nie je súčasťou školského vzdelávacieho programu.

Zapamätajte si: Témy sa neplnia ani nedosahujú. Plnia a dosahujú sa výkonové štandardy priradené k obsahovému celku.

1.2 Rozhodnite sa pre možnosť A, B alebo C

Skôr ako začne kolektív písať témy, musí sa dohodnúť na spôsobe spracovania učebných osnov. V každej možnosti treba zachovať minimálne rozsah vzdelávacích štandardov Štátneho vzdelávacieho programu.

Postavenie tých troch možností nie je rovnaké. Možnosť A má priamu oporu v zákone – § 9 ods. 8 školského zákona pripúšťa, aby učebnými osnovami materskej školy boli vzdelávacie štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí. Možnosti B a C sú vlastným rozpracovaním školy v požadovanom rozsahu. Škola, ktorá si vyberie A, teda neurobila menej, než mala.

	Podstata	Kedy sa hodí	Riziko
A	Učebnými osnovami sú vzdelávacie štandardy ŠVP. Východiská plánovania VVČ sú samostatnou súčasťou ŠkVP.	Škola potrebuje jednoduchý a veľmi pružný rámec.	Osnovy neponúkajú učiteľke oporu pri plánovaní a zameranie školy sa nemá kam premietnuť.
B	Škola vytvorí vlastné obsahové celky alebo projekty.	Škola chce spoločnú tematickú a metodickú kostru pre všetky triedy.	Celky sa môžu zmeniť na obyčajný kalendár tém.
C	Škola si vytvorí inú vlastnú cestu s preukázateľným pokrytím ŠVP.	Škola má skúsený kolektív a spoľahlivé pravidlá plánovania.	Vlastná forma môže byť pre učiteľky neprehľadná.

O spôsobe spracovania rozhoduje riaditeľka. Školský vzdelávací program vydáva riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy a v rade školy (§ 7 ods. 2 školského zákona), preto sa voľba možnosti prerokúva spolu s celým dokumentom.

Táto príručka: Ďalší postup rozpracúva možnosť B – vlastné učebné osnovy tvorené obsahovými celkami alebo projektmi.

1.3 Pripravte si odborné východiská

Osnovy sa nezačínajú písaním názvov mesiacov. Najprv si kolektív vytvorí spoločné odborné východisko a pracovné podklady.

Podklady

- aktuálne konsolidované znenie Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách;
- materiál ministerstva školstva Osobitosti tvorby školského vzdelávacieho programu materskej školy;
- revidované materiály ku všetkým siedmim vzdelávacím oblastiam;
- Sprievodcu cieľmi a obsahom predprimárneho vzdelávania a Adaptácie výkonových štandardov U1–U4;
- poslanie, ciele, zameranie, autoevalvačné zistenia a podmienky vlastnej školy.

Čo si zmapovať v škole

- vekové zloženie tried a vzdelávacie potreby detí;
- personálne, priestorové a materiálne podmienky;
- prírodné, kultúrne a spoločenské možnosti okolia;
- stabilné projekty a spoluprácu s rodinami alebo komunitou;
- ako sa má zameranie školy reálne prejaviť vo vzdelávaní.

Zmapovať áno, opisovať nie. Personálne zabezpečenie ani materiálno-technické a priestorové podmienky už od 1. 1. 2026 nie sú súčasťou školského vzdelávacieho programu. Zistujeme ich preto, aby sme vedeli, čo si škola môže reálne dovoliť naplánovať – nie preto, aby sme ich do programu opísali.

Pozor na chybu: Zameranie školy nemá zostať iba jednou vetou v úvode ŠkVP. Musí byť viditeľné v cieľoch, obsahových celkoch, stratégiách, zdrojoch a hodnotení.

2.4 November – Moje telo a moje zdravie

Orientačné trvanie: približne 4 týždne; poradie tém a dĺžka sa prispôsobujú kalendáru, podmienkam školy a aktuálnym potrebám detí. Ťažisko: ľudské telo, zdravie, výživa, hygiena a zmysly.

Charakteristika obsahového celku

Obsahový celok prepája poznávanie ľudského tela so zdravým životným štýlom, hygienou, výživou, pohybom a bezpečnosťou. Deti skúmajú zmysly a základné funkcie tela cez veku primerané pozorovanie a praktické situácie.

Význam a nadväznosť: poznatky sa viažu na každodenné rozhodovanie dieťaťa: čo telu prospieva, ako rozpoznať nepohodu, ako predchádzať ochoreniu a kedy požiadať o pomoc. Celok posilňuje samostatnosť aj zodpovednosť za vlastné zdravie.

Témy

Moje telo · Svet objavujem zmyslami · Čo telu chutí a prospieva · Keď som zdravý a keď som chorý · Hygiena, zuby a bezpečnosť.

Stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti

pohybové a zmyslové experimenty; práca s modelom alebo obrysom tela; triedenie potravín a zostavenie pestrého taniera; nácvik hygienických a sebaobslužných postupov; modelové situácie pri úraze alebo ochorení; meranie a počítanie v praktických situáciách; výtvarné vyjadrenie tela a emócií.

Učebné zdroje a prostredie

model alebo obrázky ľudského tela; zrkadlá a zmyslové pomôcky; makety alebo obrázky potravín; hygienické potreby a model chrupu; lekárnička na demonštráciu; pohybové náčinie a hudobné nahrávky.

Výkonové štandardy

Jazyk a komunikácia

- Kreslí grafomotorické prvky vyžadujúce pohyb zápästia.

Matematika a práca s informáciami

- V obore do 6 pomocou hmatu alebo sluchu určí počet predmetov v skupine a vytvorí skupinu predmetov s určeným počtom.
- Pridá ku skupine a odoberie zo skupiny skupinu s daným počtom.

Človek a príroda

- Opíše ľudské telo v základných anatomických kategóriách.
- Opíše základné fyziologické funkcie ľudského tela – dýchanie, trávenie, pohyb, krvný obeh, zmyslové vnímanie.

Človek a spoločnosť

- Plynule rozpráva o svojich záľubách aj povinnostiach.
- Vyjadruje pocity zo zážitku, vypočutej rozprávky alebo príbehu – pozitívne i negatívne.
- Reaguje spoločensky prijateľným spôsobom na aktuálne prejavy emócií – pozitívne i negatívne.
- Opíše aktuálne emócie.
- Uvedomuje si na elementárnej úrovni dôsledky svojho správania.
- Pozná na elementárnej úrovni svoje práva a splniteľné povinnosti.

Človek a svet práce

- Identifikuje suroviny potrebné na prípravu niektorých vybraných bežne používaných výrobkov.

Umenie a kultúra

- Farbami vyjadruje pocity.
- Kreslí postavu.

Zdravie a pohyb

- Uvádza, prečo je pohyb dôležitý pre zdravie človeka.
- Má správne držanie tela v stoji a v sede.
- Identifikuje typické znaky ochorenia a zdravia.
- Uvádza príklady zdravej a nezdravej výživy.
- Identifikuje zdravie ohrozujúce situácie.
- Opíše jednoduchú prevenciu prenesenia infekčného ochorenia (napr. nekýcham na druhého) a vzniku zubného kazu (čistím si zuby).
- Ovláda správnu techniku chôdze a behu.

Metódy a prostriedky hodnotenia

opis základných častí a vybraných funkcií tela; praktická ukážka hygienického postupu; zdôvodnenie výberu zdravšej možnosti; pozorovanie držania tela a pohybových zručností; rozhovor o bezpečnom správaní a prevencii.

Inkluzívny a digitálny rozmer

- **Inkluzívny rozmer:** téma tela sa vedie bez porovnávania vzhľadu a výkonu detí. Rešpektujú sa zdravotné, stravovacie, senzorické a kultúrne osobitosti. Pohybové úlohy majú viac variantov a oceňuje sa individuálny pokrok.
- **Digitálny rozmer:** možno nahráť a rozlišovať zvuky, vytvoriť fotografický postup umývania rúk alebo digitálne triediť obrázky potravín. Obrazovka nenahrádza zmyslovú, pohybovú ani praktickú skúsenosť.

Metodická poznámka: Cieľom nie je odborná anatómia. Učiteľka používa presné, ale veku primerané pomenovania a citlivo reaguje na otázky detí. Pri zdravotných témach nevytvára strach ani stereotypy.

AKO POKRAČOVAŤ

Celá príručka má 104 strán. Okrem postupu obsahuje kompletný model učebných osnov na celý školský rok – desať obsahových celkov s priradenými výkonovými štandardmi, stratégiami, zdrojmi a metódami hodnotenia – a dve prílohy s ponukou stratégií, zdrojov a metód hodnotenia.

K dispozícii je aj samostatná publikácia Obsahové celky do ŠkVP – vzory pre materské školy s dvadsiatimi ďalšími rozpracovanými celkami pre rôzne typy škôl: mestské bez záhrady, vidiecke, cirkevné, s deťmi hovoriacimi iným jazykom alebo so športovým, prírodovedným a umeleckým zameraním.

OBJEDNAŤ CELÚ PRÍRUČKU

radostnedetstvo.sk – [objednávkový formulár](#)

Ak máte otázku k učebným osnovám vo vašej materskej škole, napíšte mi na ivka@radostnedetstvo.sk. Odpovedám na každú správu.

Ivana Jacková

radostnedetstvo.sk